

Európsky systém prenosu kreditov

Vychádzajúc zo záverov obsiahnutých v Sorbonskej deklarácii z 25.mája 1998 a v Bolonskej deklarácii z 19.júna 1999, ktorej signatárom je aj Slovenská republika a opierajúc sa o Konceptiu ďalšieho rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie, schválené vládou SR dňa 30.8.2000, bolo do nového zákona o vysokých školách zaradené aj ustanovenie § 62 o zavedení kreditového systému štúdia na slovenské vysoké školy. Tento systém je založený na princípoch **Európskeho systému prenosu kreditov (ECTS)**. Kreditový systém umožňuje študentovi v rámci zapísaného študijného programu a v súlade so študijným poriadkom samoprofiláciu, voľbu tempa štúdia a hlavne mobilitu.

ECTS je nástrojom na vytváranie transparentnosti, na prepojenie inštitúcií a na rozšírenie študijných možností pre študentov. Tento systém umožňuje inštitúciám uznať dosiahnuté študijné výsledky používaním spoločne uznaných ukazovateľov – kreditov a zabezpečuje tiež interpretáciu národných systémov vysokoškolského vzdelávania.

Základná charakteristika ECTS

Systém ECTS je založený na troch základných prvkoch :

- **Informáciach o študijných programoch** a dosiahnutých výsledkoch študenta
- **Spoločnej dohode medzi inštitúciami a študentom**
- **Použití kreditov ECTS pre indikáciu množstva práce študenta**

Kredity

Kredity sú numerické hodnoty (od 1 do 60), pridelené študijným predmetom, ktoré vyjadrujú potrebné pracovné zaťaženie, aké sa vyžaduje od študenta na ich absolvovanie. **Predstavuje množstvo práce vyžadovanej v rámci jednotlivých študijných predmetov vo vzťahu k celkovému množstvu práce, ktoré je potrebné na ukončenie plného akademického roka štúdia** v danej inštitúcii – prednášky, praktické cvičenia, semináre, konzultácie, seminárne práce, samostatné štúdium a skúšky, prípadne iné hodnotené aktivity. ECTS je založený na celkovom množstve práce študenta. Kredity sú relatívna, nie absolútna hodnota práce študenta. Špecifikuje, aký podiel študentovej práce predstavuje študijný predmet v inštitúcii, ktorá udeľuje kredity. Kredity sú zárukou, že študijný program bude prijateľný, čo sa týka množstva práce počas štúdia v zahraničí.

Ako sa pridelujú kredity študijným predmetom ?

Pri pridelovaní kreditov sa vychádza z hodinového zaťaženia v jednotlivých ročníkoch. Študijné predmety dostanú pridelenú alikvotnú čiastku, t.j. koľko zaberajú hodinovú záťaž v danom ročníku (to znamená, že kredity sa pridelujú na princípe “zhora dolu”).

Ktorým predmetom sa pridelujú kredity ECTS ?

Pridelujú sa všetkým študijným predmetom, seminárnym a diplomovým prácam a následnému hodnoteniu (skúšky).

Aký je vzťah medzi kreditmi ECTS a úrovňou predmetu ?

Žiadny. Úroveň (kvalita) študijného predmetu nemôže byť daná kreditmi ECTS. V ECTS je úroveň – kvalita študijného predmetu opísaná v Informačnom balíku.

Samotné pridelenie kreditov po úspešnom absolvovaní predmetu nevyjadruje kvalitu osvojenia si vedomostí alebo zručností predpísaných v študijnom predmete. Túto úlohu zabezpečuje známka, ktorú študent po absolvovaní študijného predmetu dostáva.

Aký je rozdiel medzi pridelovaním kreditov študijným predmetom a študentom ?

Kredity sa pridelujú študijným predmetom, ale **študent ich získa len po úspešnom ukončení študijného predmetu s uspokojivým ohodnotením (A - E)**. Spôsob hodnotenia (klasifikácia) musí byť jasne uvedený v Informačnom balíku.

Informačný balík musí okrem ďalších informácií obsahovať základné informácie:

- Veľmi dobrý opis obsahu jednotlivých študijných predmetov
- Podrobný opis skúškového systému a škály hodnotenia
- Numerický výpočet kreditov

Vzhľadom na skutočnosť, že študijné programy zriadené podľa nového vysokoškolského zákona, musia použiť kreditový systém, s najneskorším termínom účinnosti vyhlášky musí byť 1. 9. 2003, t. j. od akademického roku 2003/2004.

Kritériá akreditácie študijných programov vysokoškolského vzdelávania

(Schválené rozhodnutím ministra školstva dňa 31. 3. 2003)

Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) **ustanovuje v § 82 ods. 8, že Akreditačná komisia pri výkone svojej pôsobnosti používa kritériá**, ktoré na jej návrh a po vyjadrení orgánov reprezentácie vysokých škôl schvaľuje Ministerstvo školstva SR.

Tento materiál obsahuje súbor kritérií, ktoré Akreditačná komisia používa podľa § 82 ods. 2 písm. a) pri akreditácii

a) bakalárskeho študijného programu, t.j. pri posudzovaní spôsobilosti vysokej školy uskutočňovať študijný program oprávňujúci ju udeliť jej absolventom akademický titul bakalár,

b) magisterského alebo inžinierskeho študijného programu, t.j. pri posudzovaní spôsobilosti vysokej školy uskutočňovať študijný program oprávňujúci ju udeliť jej absolventom akademický titul magister/ inžinier/ doktor,

c) doktorandského študijného programu, t.j. pri posudzovaní spôsobilosti vysokej školy uskutočňovať študijný program oprávňujúci ju udeliť jej absolventom akademický titul doktor (PhDr.).

Pre skrátené označenie súboru kritérií obsiahnutých v tomto materiály sa používa skratka KSP.

Časti kritérií dotýkajúce sa len bakalárskych študijných programov sú označené symbolom (B). Časti kritérií dotýkajúce sa len magisterských, inžinierskych alebo doktorských študijných programov sú označené symbolom (M). Časti kritérií dotýkajúce sa len doktorandských študijných programov sú označené symbolom (D).

Pri posudzovaní spôsobilosti vysokej školy uskutočňovať vysokoškolský študijný program sa posudzuje

d) **vysoká škola a jej pracoviská zabezpečujúce uskutočňovanie študijného programu,**

e) **samotný študijný program.**

Pri posudzovaní vysokej školy a jej pracovísk zabezpečujúcich uskutočňovanie študijného programu sa hodnotia nasledovné atribúty:

f) **úroveň výskumnej resp. umeleckej činnosti,**

- g) materiálne, technické a informačné zabezpečenie,**
- h) personálne zabezpečenie.**

Pri posudzovaní študijného programu sa hodnotia nasledovné atribúty:

- i) obsah,**
- j) požiadavky na uchádzačov a spôsob ich výberu,**
- k) požiadavky na absolvovanie,**
- l) úroveň študentov a absolventov.**

Akreditačná komisia odporučí priznať vysokej škole spôsobilosť uskutočňovať zodpovedajúci študijný program, ak atribúty vysokej školy a jej pracovísk zabezpečujúcich uskutočňovanie študijného programu a atribúty študijného programu uspokojivo spĺňajú stanovené kritériá.

Kritériá v tomto materiály sa používajú aj pri akreditácii študijného programu uskutočňovaného v kombinácii dvoch študijných programov.

Pri akreditácii nových študijných programov Akreditačná komisia môže v súlade s § 83 ods. 2 zákona uplatniť osobitné kritériá, pričom sa vyjadrí kladne ak usúdi, že sa dá odôvodnene predpokladať, že najneskôr na konci obdobia zodpovedajúceho štandardnej dĺžke štúdia bude vysoká škola pri uplatnení štandardných kritérií spôsobilá uskutočňovať tento študijný program a že existujúce podmienky umožnia aj prvým absolventom získať plnohodnotné vysokoškolské vzdelanie.

Úroveň výskumnej činnosti vysokej školy a pracovísk zabezpečujúcich uskutočňovanie študijného programu

Prvý stupeň (B)

Vysoká škola musí preukázať nepretržitú sledovateľskú výskumnú činnosť zodpovedajúcich pracovísk v problematike študijného programu v takej miere, aby mohli adekvátne reagovať na nové poznatky v danom programe a začleniť ich do poskytovaného vzdelávania v rámci študijného programu.

Na preukázanie nepretržitej sledovateľskej výskumnej činnosti treba vykonávať takú výskumnú činnosť a produkovať také výsledky, aby vysokoškolskí učitelia pôsobiaci v príslušnom študijnom programe rozumeli vývojovým trendom príslušného programu, vykonávali v programe vlastný výskum a pravidelne publikovali jeho výsledky aspoň na

národnej alebo regionálnej úrovni. Ich počet musí byť dostatočný vzhľadom na potreby zabezpečenia kvality a rozvoja príslušného študijného programu.

Druhý stupeň (M)

Vysoká škola musí preukázať nepretržitú výskumnú činnosť svojich pracovísk v problematike študijného programu akceptovanú na medzinárodnej alebo národnej úrovni v takej miere, aby mohla adekvátne reagovať na nové získané poznatky a začleniť ich do poskytovaného vzdelávania v rámci študijného programu a aby študenti aktívnou účasťou na výskumnej činnosti mohli rozvinúť svoje schopnosti získavania a tvorivého uplatňovania teoretických a praktických poznatkov. Pracovisko sa musí nepretržite podieľať na výskumných projektoch na medzinárodnej alebo národnej úrovni a dosahovať pri ich vyhodnotení uspokojivé výsledky.

Tretí stupeň (D)

Vysoká škola musí preukázať navyše oproti požiadavkám na druhý stupeň nepretržitú medzinárodne akceptovanú výskumnú činnosť svojich pracovísk v problematike študijného programu v takej miere, aby študenti aktívnou účasťou mohli získať nové poznatky alebo umelecké výkony, ktoré akceptuje príslušná medzinárodná vedecká alebo umelecká pospolitosť. Pracovisko musí preukázať grantovú úspešnosť v získavaní finančnej podpory pre príslušný výskum alebo umeleckú činnosť

Materiálne, technické a informačné zabezpečenie študijného programu

Dostatočné zabezpečenie (knižnica, študovne, dostupnosť internetu, dostupnosť základnej študijnej literatúry, učebníc, monografií a zahraničných vedeckých časopisov, podľa študijného programu aj laboratóriá, atď.) na to, aby bolo možné uskutočňovať príslušný študijný program a splniť jeho vzdelávacie ciele.

Minimálnou podmienkou je, že vysoká škola má knižnicu a študovňu s možnosťou prezenčného prístupu k základnej študijnej literatúre pre študijný program. Minimálnou podmienkou je aj možnosť prístupu študentov k internetu. Hodnotí sa napríklad nepretržité dopĺňanie knižného a časopiseckého fondu knižnice a študovní, inovácia výpočtovej techniky a programového vybavenia, spôsob poskytovania služieb knižnice, študovní a počítačových miestností, ich rozsah a celková úroveň.

Hodnotí sa nielen momentálny stav, ale aj zmeny v materiálnom, technickom a informačnom zabezpečení študijného programu, napr. postup úprav priestorového zabezpečenia, zvýšenie úrovne materiálneho zabezpečenia apod.

Pokrytie jednotlivých predmetov študijného programu alebo aspoň ich významnej časti dostupnou základnou študijnou literatúrou. Hodnotí aj sa vlastný príspevok pracovník vysokej školy k tvorbe učebných textov a pomôcok.

Personálne zabezpečenie (Štruktúra prednášateľov resp. vysokoškolských učiteľov, pôsobiacich v ťažiskových formách výučby)

Pri posudzovaní primeraného personálneho zabezpečenia sa vychádza z princípu, že **pre každý študijný program musí vysoká škola mať k dispozícii dostatočný počet vysokoškolských učiteľov v pracovnom pomere na ustanovený týždenný pracovný čas (“plný úväzok”)**, aby spolu s garantom dokázali plynulo a trvalo udržiavať kvalitu a rozvíjať tento študijný program.

Študijný program si, bez ohľadu na počet študentov, ktorý podľa študijného programu študujú alebo budú študovať, vyžaduje isté minimálne personálne zabezpečenie. Súčasne sa musí zobrať do úvahy, že požadovaný počet kvalifikovaných vysokoškolských učiteľov sa so zvyšujúcim sa počtom študentov zvyšuje. Posúdenie dostatočnosti závisí od študijného programu.

Prednášky vedú profesori alebo docenti, ich časti aj odborní asistenti. Pre uspokojivé plnenie je nutné najmä, aby prednášky v predmetoch “jadra” študijného programu, t.j. tej časti, v ktorej sa napĺňa obsah študijného programu, viedli profesori alebo docenti.

Primeranosť počtu vysokoškolských učiteľov, výskumných pracovníkov alebo umeleckých pracovníkov (§ 74 ods. 1), ktorí vedú záverečné práce vzhľadom na počet študentov

Vychádza sa z toho, že **u jedného pracovníka by počet záverečných prác v rámci jedného stupňa vysokoškolského štúdia nemal presiahnuť 5. Súčet diplomových prác a záverečných prác bakalárskeho štúdia by u jedného pracovníka nemal presiahnuť 10.** Pritom sa predpokladá, že na vedenie záverečnej práce treba o jeden stupeň vyššie vysokoškolské vzdelanie resp. kvalifikácia ako je vedená záverečná práca. Teda záverečnú prácu bakalárskeho štúdia by mali viesť aspoň magistri a diplomovú prácu doktori (t.j.

pracovníci s titulom PhD). Pre odborníkov z praxe, ktorí vedú záverečné práce, možno od tejto podmienky upustiť.

Zloženie skúšobných komisií na vykonanie štátnych skúšok (pre obhajoby záverečných prác) pri rešpektovaní § 63 ods. 3 zákona

Pravidlá vysokej školy pre tvorbu komisií pre štátne skúšky (pre obhajoby záverečných prác) v príslušnom študijnom programe majú zabezpečovať, aby spravidla aspoň jeden člen bol z prostredia mimo vysokej školy a dvaja členovia boli vysokoškolskí učitelia na funkčných miestach profesorov alebo docentov. Súčasťou uspokojivého plnenia je aj dodržiavanie vlastných pravidiel.

Garantovanie kvality a rozvoja študijného programu

Garant študijného programu je vysokoškolský učiteľ na funkčnom mieste profesora alebo docenta (v závislosti od stupňa vysokoškolského štúdia, ktoré sa podľa študijného programu uskutočňuje) vysokej školy zodpovedný za kvalitu a rozvoj študijného programu. Pri posudzovaní navrhovaného garanta sa berie do úvahy jeho skutočná zodpovednosť za študijný program, teda či má skutočne možnosť a či ovplyvňuje kvalitu uskutočňovania a rozvoj študijného programu, jeho kompetentnosť, teda či jeho pedagogický a vedecký profil a výsledky zaručujú odbornú kvalitu.

Garant študijného programu je zamestnaný na danej vysokej škole na ustanovený týždenný pracovný čas.

Existencia garanta s uvedenými vlastnosťami je minimálnou podmienkou pre toto kritérium. Garantovanie študijného programu je ovplyvnené vekom 65 rokov (v dôsledku ustanovenia § 77 ods. 6 zákona).

Právo skúšať na štátnej skúške a na rigorózných skúškach majú iba vysokoškolskí učitelia pôsobiaci vo funkciách profesorov a docentov (§ 75 ods. 1) a ďalší odborníci schválení príslušnou vedeckou radou.

Ak už v čase posudzovania žiadosti navrhovaný garant dovŕšil vek 65 rokov, v závislosti od plnenia predpokladov a samotného výkonu funkcií garanta možno potvrdiť (nie však priznať novú) spôsobilosť na dobu neprevyšujúcu 3 roky.

Garantovanie študijných programov na rôznych vysokých školách sa nepripúšťa. **Garantovanie prípadne spolugarantovanie dvoch (viacerých) študijných programov na vlastnej vysokej škole sa principiálne nevylučuje. Rozhodujúce je plnenie predpokladov**

a samotného výkonu funkcií garanta. Je to prirodzené a **želateľné napríklad v prípadoch, ako sú študijné programy na rôznych stupňoch vysokoškolského štúdia.**

V závislosti od stupňa vysokoškolského štúdia, ktoré sa podľa študijného programu uskutočňuje, sa **na garantovanie študijného programu požaduje, aby garant bol vysokoškolský učiteľ**

(B): vo funkcii profesora alebo docenta

(M): vo funkcii profesora

(D): vo funkcii profesora.

Pre zabezpečenie kvality a rozvoja doktorandského študijného programu sa požadujú okrem garanta študijného programu aj ďalší najmenej dvaja vysokoškolskí učitelia pôsobiaci vo funkcii profesora alebo docenta v príslušnom alebo príbuznom študijnom programe, ktorí svojou výskumnou alebo umeleckou, pedagogickou a organizačnou činnosťou prispievajú k rozvoju poznania v príslušnom študijnom programe pôsobením v posudzovanom študijnom programe.

Na posúdenie personálneho zabezpečenia vysoká škola uvedie v žiadosti požiadavky aplikované pri výberovom konaní na profesorov a docentov, ktorých navrhuje ako garantov alebo spolugarantov.

Obsah študijného programu (§ 50 ods. 5 písm. c) zákona)

Obsah študijného programu zodpovedá v postačujúcej miere obsahu študijného programu (§ 50 ods. 5 písm. c) zákona), v ktorom sa absolvovaním tohto študijného programu získa vysokoškolské vzdelanie. Miera sa pokladá za postačujúcu, ak aspoň 3/5 obsahu študijného programu je venovaných danému študijnému programu. Toto je minimálna podmienka.

Pri posudzovaní obsahu študijného programu sa využíva vymedzenie obsahu príslušného študijného programu. Vymedzenie obsahu študijného programu je zložkou jeho opisu v štruktúre podľa § 50 ods. 5. Opisy študijných programov sú súčasťou sústavy študijných programov. Súčasťou obsahu študijného programu je aj charakteristika absolventa študijného programu a znalostí, ktoré nadobudne.

Vymedzenie absolventa obsahuje stručnú rámcovú všeobecnú charakteristiku absolventa, t.j. najmä profil absolventa a jeho predpokladané uplatnenie. Vymedzenie absolventa zahŕňa aj najdôležitejšie vedomosti, schopnosti a zručnosti, ktoré musí absolvent študijného programu v danom študijnom programe získať.

Znalosti uvedené v obsahu študijného programu musia byť súčasťou obsahu každého študijného programu v tomto študijnom programe. Inak povedané, študijný program musí pokrývať celý obsah študijného programu. Hĺbka rozpracovania môže byť v jednotlivých študijných programoch rôzna, **každý študijný program** však musí obsahovať témy aspoň do takej hĺbky, aká sa očakáva v obsahu. **Musí obsahovať všetky témy.** Z tém, ktoré sú uvedené ako alternatívne, musí obsahovať aspoň jednu alebo umožňovať spomedzi viacerých z nich voľbu. Niektoré témy alebo nejaká časť znalostí sa môže vymedziť len rámcovo. Napríklad podstatná časť obsahu študijného programu na treťom stupni sa môže vymedziť len rámcovo ako „najnovšie vedecké poznatky zo zvolenej oblasti spadajúcej do študijného programu, do ktorej patrí otvorený vedecký problém, ktorý je predmetom dizertácie“.

Splnenie charakteristiky študijného programu

Štruktúra študijného programu, obsah jednotlivých jednotiek študijného programu a foriem výučby zabezpečujú splnenie charakteristiky príslušného stupňa vysokoškolského štúdia podľa stupňa

(B): § 52 ods. 1 zákona, prípadne § 52 ods. 2 zákona

(M): § 53 ods. 1 a 3 zákona

(D): § 54 ods. 1 zákona,.

Relevantnosť štandardnej dĺžky štúdia (§ 51 ods. 4 písm. h) zákona)

Štandardná dĺžka štúdia (§ 51 ods. 4 písm. h) zákona) je v súlade s ostatnými znakmi bližšie určujúcimi študijný program podľa § 51 ods. 4 zákona, najmä s profilom absolventa a obsahom študijného programu, v rámci obmedzení daných § 52 ods. 3 zákona, resp. § 53 ods. 2 zákona, resp. § 54 ods. 2 zákona. Zvlášť treba zdôvodniť návrh, aby dĺžka študijného programu prvého stupňa bola 4 roky.

Posúdenie, či v prípade návrhu spojenia prvého a druhého stupňa vysokoškolského štúdia do jedného celku ide o osobitne odôvodnený prípad

Odôvodnenosť spojenia prvého a druhého stupňa vysokoškolského štúdia do jedného celku sa posudzuje individuálne. **Z ducha aj z litery zákona vyplýva, že takýto prípad je výnimočný.** Štandardná dĺžka štúdia (§ 51 ods. 4 písm. h) zákona) je v súlade s ostatnými znakmi bližšie určujúcimi študijný program podľa § 51 ods. 4 zákona, najmä s profilom absolventa a obsahom študijného programu, v rámci obmedzení daných § 53 ods. 3 zákona.

Zahrnutie záverečnej práce v primeranom rozsahu a náročnosti

(B): (§ 52 ods. 4 zákona)

(M): (§ 53 ods. 4 zákona)

(D): (§ 54 ods. 3 zákona)

(B): Bakalársky študijný program obsahuje záverečnú prácu v primeranom rozsahu a náročnosti (§ 52 ods. 4 zákona). Záverečná práca musí byť dostatočne rozsiahla (t.j. aj v kreditovom vyjadrení), aby študent preukázal schopnosť samostatne získavať teoretické a praktické poznatky a používať ich.

(M): Magisterský alebo inžiniersky študijný program obsahuje záverečnú prácu v primeranom rozsahu a náročnosti (§ 53 ods. 4 zákona). Diplomová práca musí byť dostatočne rozsiahla (t.j. aj v kreditovom vyjadrení), aby študent preukázal schopnosť

samostatne získavať teoretické a praktické poznatky založené na súčasnom stave vedy alebo umenia a tvorivo ich uplatňovať a používať.

(D): Doktorandský študijný program obsahuje záverečnú prácu v primeranom rozsahu a náročnosti (§ 54 ods. 3 zákona). Dizertačná práca musí byť dostatočne rozsiahla (t.j. aj v kreditovom vyjadrení), aby študent preukázal schopnosť samostatne získavať teoretické a praktické poznatky založené na súčasnom stave vedeckého alebo umeleckého poznania a najmä na vlastnom príspevku študenta k nemu, ktorý je výsledkom vedeckého bádania a samostatnej tvorivej činnosti v oblasti vedy alebo techniky alebo samostatnej teoretickej a tvorivej činnosti v oblasti umenia.

Záverečnou prácou (§ 51 ods. 3 zákona) pri štúdiu podľa bakalárskeho študijného programu (ďalej „bakalárske štúdium“) je bakalárska práca.

Záverečnou prácou (§ 51 ods. 3 zákona) pri štúdiu podľa študijného programu druhého stupňa alebo študijného programu podľa § 53 ods. 3 zákona je diplomová práca.

Záverečnou prácou (§ 51 ods. 3 zákona) pri štúdiu podľa študijného programu tretieho stupňa je dizertačná práca.

Požiadavky na uchádzačov a spôsob ich výberu

Požiadavky na uchádzačov a spôsobu ich výberu sú zábezpekou, aby sa na štúdium dostali uchádzači s potrebnými schopnosťami a predpokladmi.

Predpokladá sa, že **vysoká škola, ktorá určí podmienky prijatia na štúdium s cieľom zabezpečiť, aby sa na štúdium dostali uchádzači s potrebnými schopnosťami a predpokladmi (§ 57 ods. 1)**, vymedzila potrebné schopnosti a predpoklady v charakteristike študijného programu.

Požiadavky na absolvovanie štúdia

Požiadavky na úspešné absolvovanie štúdia sú dostatočne selektívne, aby neumožnili absolvovanie študentovi, ktorý nezískal v priebehu vzdelávacieho procesu vedomosti, schopnosti a zručnosti na štandardnej úrovni. Vysoká škola má vlastný systém zabezpečenia kvality, ktorého súčasťou je zabezpečenie úrovne kvality vzdelávacieho procesu vrátane spôsobu hodnotenia štátnych skúšok a zvlášť záverečnej práce.

ŠTUDIJNÝ PROGRAM

3.1.14. Sociálna práca

Sociálna práca je študijný program (ďalej len SP) zo sústavy študijných programov, spravovaných Ministerstvom školstva SR , ako oblasť poznania (§ 50 ods. I Zákona č.131/2002), v ktorej absolvent študijného programu (§51 ods I Zákona č. 131/2002) nadobudne profesionálnu spôsobilosť vykonávať svoje povolanie alebo sa pripraví pokračovať v nadväzujúcom vysokoškolskom štúdiu.

Identifikácia študijného programu

SOCIÁLNA PRÁCA (anglický názov Social work science, nemecký názov Sozialarbeitswissen-schaft)

Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa program študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

Študijný program SOCIÁLNA PRÁCA sa môže podľa Sústavy študijných programov vydanej rozhodnutím Ministerstva školstva SR č. 2090/2002-sekr. zo dňa 16. decembra 2002 študovať v:

- prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou 3 roky
- druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou 2 roky.

Predpokladá sa, že absolvent ukončil prvostupňové štúdium v študijnom programe Sociálna práca alebo v niektorom príbuznom študijnom programe (Sociológia, Sociálna pedagogika, Andragogika,).

Pre uchádzačov, ktorí ukončili prvostupňové štúdium v niektorom vzdialenejšom študijnom programe (Pedagogika, Sociálna filozofia, Liečebná pedagogika, Sociálna psychológia Ošetrovatelstvo) možno navrhnúť študijný program so štandardnou dĺžkou štúdia až 3 roky.

- tretom stupni vysokoškolského štúdia (PhD.)

Odborné diskusie o úrovni vzdelania potrebnej pre uznanie odbornej kvalifikácie v sociálnej práci v európskom kontexte prebiehajú v Slovenskej i Českej republike viac ako 10 rokov. Vychádzajú z rôznych medzinárodných konvencií (napr. Európska konvencia o

všeobecnej porovnateľnosti dôb vysokoškolského štúdia prijatá Radou Európy), ale najmä z právne záväznej hlavnej smernice Európskej únie z 21. januára 1988 - Smernica Rady Európy o všeobecnom systéme uznávania vysokoškolských diplomov (higher-education) udelených na základe ukončenia odborného vzdelávania v trvaní aspoň troch rokov. Sociálna práca je súčasťou spoločenských potrieb tretieho milénia v rozvoji terciárnej sféry spoločenského života. Pre súčasnú dekádu milénia sa predpokladá aspoň taká potreba profesionálov v sociálnej práci, aby bolo možné vyrovnáť zaostávanie SR za vyspelými štátmi západnej Európy.

Za realizáciu uvedených dokumentov v praxi vzdelávania v oblasti sociálnej práce v Slovenskej republike prevzalo zodpovednosť Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny v SR (MPSVaR) a Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci v Slovenskej republike. Za týmto účelom boli, s podporou fondu Phare, uskutočnené viaceré odborné semináre a konferencie vzdelávateľov v sociálnej práci/ a ustanovené komisie expertov. V roku 2001 bola na tieto účely ustanovená Koordinačná komisia pre ďalšie vzdelávanie a rozvoj vedecko-výskumnej činnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Vymedzenie príbuzných študijných programov

- ❑ **Sociálna pedagogika**
- ❑ **Andragogika**
- ❑ **Sociológia**
- ❑ **(Sociálna) psychológia**
- ❑ **Liečebná pedagogika**

Absolventi študijného programu SOCIÁLNA PRÁCA sú spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa profesiu

- **bakalár sociálnej práce (Bc. Socialwork)m - 1. stupeň,**
- **magister sociálnej práce (Mgr. Socialwork) - 2. stupeň**
- **Philosophie doctor sociálnej práce – (PhD. socialwork) - 3. stupeň**

Obsah pre prvý stupeň.

Teoretické vedomosti (1. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného programu (1. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí 1. stupňa vysokoškolského štúdia sú viazané predovšetkým na sociálnu prácu ako akademickú disciplínu s názvom Sociálna práca (Social Work, Sozialarbeit). Jadro obsahuje:

- Sociálno-filozofické a etické základy Sociálnej práce.
- Sociologické základy Sociálnej práce (základné sociologické pojmy, náuku o spoločnosti a sociálnych javoch, štruktúru a stratifikáciu spoločnosti, spoločensku zmenu, teóriu skupín, hodnoty a normy, sociálne deviácie, spoločensky nežiadúce javy, sociálnu solidaritu).
- Psychologické základy Sociálnej práce (základy všeobecnej a sociálnej psychológie, psychológia osobnosti, psychológia medziľudskej komunikácie, základy poradenskej psychológie)
  - Právne základy Sociálnej práce (pramene práva, ústavné právo)
  - Postupová semestrálna práca.
  - Odborná prax.

Uvedené znalosti tvoria 3/5 ECTS kreditov študijného programu I. roku štúdia.

- Právne základy sociálnej práce (pracovné právo, občianske právo, trestné právo, správne právo).
- Ekonomické základy Sociálnej práce (ekonomika nevýrobnej sféry, sociálne a zdravotné poisťovníctvo, sociálne dávky, sociálne zabezpečenie).
- Metódy a techniky Sociálnej práce (individuálna a skupinová sociálna práca, projektovanie, poradenstvo, bálintovské, rogeriánske, terapeutické, logoterapeutické a iné skupiny, umenie pomáhať, humanistické, psychoanalytické, logoterapeutické a ďalšie prístupy).
- Sociálno-pedagogické a sociálno-andragogické základy Sociálnej práce (vzdelávanie a rekvalifikácia, sociálno-pedagogické intervencie, skupinové vzdelávanie).
- Výcvik a prax v Sociálnej práci (nácviak asertivity, sebapoznávania, empatie, prax zážitkov na sebe, prax v roli klienta, prax člena tímu a ďalšie).
- Semestrálne projekty v Sociálnej práci (projekt riešenia makrosociálnych a mikrosociálnych problémov, projekt riešenia čiastkových prierezových problémov).

Uvedené znalosti tvoria 3/5 ECTS kreditov študijného programu 2. roku štúdia.

- **Výcvik a prax v sociálnej práci (nácvik kongruencie, pokračujúce nácviky, asertivity, sebapoznávania, empatie, prax zážitkov na sebe, prax člena tímu, supervízorská prax, prax v práci s minoritami a ďalšie).**

- **Teórie a koncepcie sociálnej práce (etapy ľudského života, penitenciárna a postpenitenciárna starostlivosť, primára sekundárna a terciárna prevencia v SP, sociálno-patologické javy, povinne voliteľné predmety - drogové závislosti, sociálna práca v zdravotníckych zariadeniach, práca s mládežou, geriatrická starostlivosť, street work, práca v nešťátnych organizáciách tretieho sektoru, riešenie ekologických problémov, otázky životného štýlu, kvantitatívne a kvalitatívne metódy sociálneho výskumu a i.).**

- **Záverečná práca - štátna skúška Bc.**

Uvedené znalosti tvoria 3/5 ECTS kreditov študijného programu 3. roku štúdia.

Ďalšie témy jadra znalostí študijného programu (1. stupeň)

- **sociálna práca s rómskou komunitou**
- **sociálna práca s migrantami**
- **misijná sociálna práca**
- **sociálne deviácie**
- **sociálna práca vo verejnej správe (štátnej správe, samospráve)**
- **spoločenské, morálne a právne aspekty profesie**
- **podnikanie v sociálnej sfére**

Znalosti uvedené v korpuse musia byť súčasťou obsahu každého študijného programu v tomto študijnom programe. Študijný program teda musí pokrývať celý obsah študijného programu. Hĺbka rozpracovania však môže byť rôzna, nie však menej ako sa vymedzuje v jadre. Ak sú uvedené témy alternatívne, študijný program musí obsahovať aspoň jednu, alebo umožňovať voľbu jednu spomedzi nich.

Indikátorom priznania spôsobilosti inštitúcie priznávať akademický titul "bakalár" je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu na úrovni 3/5 celkového počtu ECTS kreditov, odpovedajúcich 100 % ECTS kreditov študijného programu.

Štátna skúška (1. stupeň)

- **obhajoba záverečnej (bakalárskej) práce (abstrakt v jazyku anglickom), rozsah práce študenta v kreditovom vyjadrení musí byť úmerný**

významu z hľadiska príspevku k profilu absolventa, vzhľadom na alternatívy študijného programu

- overenie spôsobilosti riešiť sociálne problémy a ostatné úlohy sociálnej práce

- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného programu

Sociálna práca.

Študijný program Sociálnej práce predstavuje štandardnú dĺžku štúdia 2 roky. Pre uchádzačov, ktorí ukončili prvostupňové v niektorom príbuznom príp. vzdialenejšom študijnom programe, možno navrhnúť študijný program, obsahujúci i jadro znalostí 1. stupňa so štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky.

Teoretické vedomosti (2. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného programu (2. stupeň)

- Teória, etika a metodológia sociálnej práce.

- Sociálna filozofia a etika v Sociálnej práci (sociálno-filozofické koncepcie človeka, ľudskej slobody, zodpovednosti, viny, trestu a spravodlivosti, rovnosti príležitostí a pod., dejiny sociálnej starostlivosti, etika v práci sociálneho pracovníka).

- Politologické základy sociálnej práce (liberálne, konzervatívne, sociálnodemokratické a eklektické prístupy, štát verejného blaha, sociálna doktrína, rodinná politika, aktívna politika zamestnanosti, politika voči mládeži).

- Makro- a mikroekonomické aspekty sociálnej práce.

- Sociálno-politické súvislosti sociálnej práce.

- Metódy a techniky sociálnej práce (poradenské, terapeutické, intervenčné, resocializačné, preventívne, so zameraním na jednotlivca, rodinu skupinu a komunitu).

- Špecifiká a podstata sociálnej práce s cieľovými skupinami (seniormi, nezamestnanými).

- Semestrálny projekt - magisterské riešenie zadania (vybrané sociálne problémy, metódy a techniky sociálnej práce).

- Funkcie a a metódy supervízie

- Špecializovaná programná prax

- Ročníková práca

Uvedené znalosti tvoria 1/2 ECTS kreditov študijného programu 1 .roku štúdia.

- **Sociálno-psychologický výcvik zameraný na konštruktívne riešenie krízových situácií a konfliktov**
- **Teória organizácie a riadenia tímov**
- **Sociálne plánovanie a projektovanie**
- **Podnikanie v oblasti sociálnej práce**
- **Diplomová práca (DP) - konkrétne riešenie: sociálneho problému, alebo metód a techník sociálnej práce, sociálneho projektu, empirického výskumu príp. zisťovania (sondy, pilotáže), alebo heuristicko-komparatívnej práce, príp. sekundárnej analýzy.**

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 1/2 ECTS kreditov študijného programu 2. roku štúdia..

Znalosti uvedené v jadre znalostí musia byť súčasťou obsahu každého študijného programu v tomto študijnom programe. Študijný program teda musí pokrývať celý obsah Študijného programu. **Aspoň 1/2 obsahu študijného programu musí obsahovať témy (nosné a ďalšie) študijného programu, v 100 % vyjadrení ECTS kreditov programu.**

Štátna skúška (2. stupeň)

- **Obhajoba diplomovej práce (abstrakt v jazyku anglickom)**
- **Overenie spôsobilosti riešiť sociálne problémy**
- **Skúška pred komisiou pre štátne záverečné skúšky z oblasti:**
  - **Teórie sociálnej práce**
  - **Sociálnej politiky**
  - **Metód sociálnej práce**

Obsah pre tretí stupeň

Teoretické vedomosti (3. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného programu (3. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí 3.stupňa tj. PhD.stupňa vysokoškolského štúdia sú viazané na teóriu sociálnej práce, vedy o spoločnosti (Social science), osobitne sociológie, sociálnej psychológie, sociálnej pedagogiky, andragogiky, sociálnej filozofie, právnych vied a ekonomiky nevýrobnej sféry.

Jadro obsahuje len rámcové témy (vybrané state):

Študijná časť:

Študované témy majú charakter predmetov s možnosťou výberu i povinnej účasti podľa rozhodnutia školiteľa

Povinné témy:

Úvod do doktorandského štúdia

Vedecké poznanie a teória vedy.

Kvantitatívne a kvalitatívne metódy výskumu a spracúvania dát

Metodológia sociálnej práce

Programný cudzí jazyk

Témy podľa rozhodnutia školiteľa:

Súčasný problémy sociálnej filozofie

Štylistika slovenského jazyka

Formy vedeckej komunikácie

Práca s výpočtovou technikou

Povinné predmety a vybrané nepovinné predmety končia čiastkovou skúškou.

Vedecká časť:

- Výskum aktuálneho vedeckého problému z programu.**
- Zásady vedeckej práce, väzby výskum-legislatíva-metodika-aplikácia v sociálnej praxi, vedecké formulovanie problému, etické a spoločenské stránky vedeckej práce, prezentácia výsledkov, rozvoj študijného programu a prínos pre prax.**

Vedecký program je orientovaný na

- účasť doktoranda na riešení grantových vedecko-výskumných úloh,
- aktívnu účasť na vedeckých podujatiach, konferenciách a seminároch, ako i k samostatnej publikačnej činnosti.

Výskum sa orientuje prednostne na aktuálne otvorené vedecké problémy z programu.

Znalosti uvedené v jadre majú rozsah 1/3 v študijnej časti a 2/3 vo vedeckej časti. Dizertačná skúška a obhajoba dizertačnej práce (záverečná práca) musí spĺňať kritérium, aby študent preukázal schopnosť samostatne získavať teoretické a praktické poznatky.

INDIKÁTORY ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU

(1) Študijné programy 1.stupňa vysokoškolského vzdelávania so štandardnou dĺžkou 3 roky obsahujú 180 ECTS kreditov. **Pre akceptáciu študijného programu v študijnom programe, študijný program MUSÍ obsahovať najmenej 108 ECTS kreditov z tém jadra študijného programu. Študijné programy jedného študijného programu sa musia líšiť najmenej v 1/5 rozsahu študijných programov navzájom t.j. najmenej v rozsahu 36 ECTS kreditov.**

(2) Študijné programy 2.stupňa vysokoškolského vzdelávania so štandardnou dĺžkou 2 roky obsahujú 120 ECTS kreditov. **Pre akceptáciu študijného programu v študijnom programe, študijný program musí obsahovať najmenej 60 ECTS kreditov z tém jadra študijného programu. Študijné programy jedného študijného programu sa musia líšiť najmenej v 1/5 rozsahu študijných programov navzájom t.j. najmenej v rozsahu 24 ECTS kreditov.**

(3) Študijné programy 3.stupňa vysokoškolského vzdelávania obsahujú pomer študijnej a vedeckej časti študijného programu 1:2. O akceptácii študijného programu v študijnom programe rozhoduje Ministerstvo školstva SR (priznaním práva konať dizertačnú skúšku, záverečnú skúšku vo forme obhajoby dizertácie a priznaním práva udeľovať titul "philosophiae doctor - PhD.").

ŠTUDIJNÝ PROGRAM

7.4.1. OŠETROVATEĽSTVO

Ošetrovateľstvo je študijný program zo sústavy študijných programov, spravovaných Ministerstvom školstva SR, ako oblasť poznania (§ 50 ods. 1 Zákona č. 131/2002), v ktorej absolvent študijného programu (§ 51 ods. 1 Zákona č. 131/2002) nadobudne profesionálnu spôsobilosť / kompetenciu vykonávať svoje pôvodné povolanie alebo sa pripraví pokračovať v nadväzujúcom vysokoškolskom štúdiu.

Identifikácia študijného programu v štruktúre podľa § 50 ods. 5

Názov študijného programu:

OŠETROVATEĽSTVO (anglický názov Nursing)

Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa program študuje a štandardná dĺžka študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

Študijný program OŠETROVATEĽSTVO sa môže podľa Sústavy študijných programov vydanéj rozhodnutím Ministerstva školstva SR č. 2090/2002-sekr. zo dňa 16.12.2002 študovať v:

- prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou 3 roky v dennej forme a 4 roky v externej forme

Direktívy Európskej komisie a slovenská legislatíva (Nariadenie Vlády SR č. 156/2002) vyžadujú k získaniu odbornej spôsobilosti 4 600 hodín celkovej výučby s požiadavkou 60 % praktickej výučby.

- druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou 2 roky v dennej a v externej forme

Predpokladá sa, že absolvent ukončil prvostupňové štúdium v študijnom programe **Ošetrovateľstvo** alebo v príbuznom programe **Pôrodná asistencia**.

- tretom stupni vysokoškolského štúdia (PhD).

Absolventi študijného programu OŠETROVATEĽSTVO sú spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa profesiu:

- **Sestra – 1. stupeň Bc.**
- **Sestra – 2. stupeň Mgr.**
- **Sestra – 3. stupeň PhD.**

Obsah pre prvý stupeň

Nosné témy jadra znalostí 1. stupňa vysokoškolského štúdia sú viazané predovšetkým na:

- **Ošetrovateľská teória – dejiny ošetrovateľstva, koncepciu ošetrovateľstva, formy, metódy ošetrovateľskej starostlivosti, štandardizáciu terminológie a klasifikačné systémy, normy a štandardy ošetrovateľského vzdelávania a praxe, metodológiu ošetrovateľstva, etické aspekty ošetrovateľskej profesie, konceptuálne modely a teórie ošetrovateľstva, Potreby pacienta a ošetrovateľský proces**
- **Predklinické predmety – Anatómia a fyziológia, Biofyzika, biochémia a rádiológia, Mikrobiológia, Patologická anatómia a fyziológia, Epidemiológia, hygiena a výživa, Farmakológia**
- **Ošetrovateľské postupy a techniky, ošetrovateľská prax – súvislá, priebežná.**
- **Výchova k zdraviu – edukácia pacienta/klienta zameraná na podporu, udržiavanie a obnovu zdravia**
- **Klinické predmety – Vnútorné choroby/gerontológia a ošetrovateľstvo, Chirurgia a ošetrovateľstvo, Gynekológia a pôrodnictvo a ošetrovateľstvo, Pediatria a ošetrovateľstvo, Neurológia a ošetrovateľstvo, Psychiatria a ošetrovateľstvo, Komunitné ošetrovateľstvo**
- **Ošetrovateľský výskum – základné metódy zberu údajov, práca s literatúrou, aplikácia výsledkov výskumu v praxi**
- **Záverečná práca – štátna skúška Bc.**

Ďalšie témy jadra znalostí študijného programu (1. stupeň)

- **Filozofia**
- **Psychológia**
- **Sociológia**
- **Manažment v ošetrovateľstve**
- **Cudzí jazyk – anglický**

- **Informačné technológie.**

Štátna skúška (1. stupeň)

- **obhajoba záverečnej práce (abstrakt v jazyku anglickom)**
- **ústna a praktická skúška overujúca vedomosti, schopnosti a zručnosti riešiť problematiku ošetrovateľskej starostlivosti v rozsahu odborného profilu absolventa 1. stupňa štúdia.**

Teoretické vedomosti (2. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí 2. stupňa vysokoškolského štúdia sú viazané predovšetkým na:

- **Klinické ošetrovateľstvo**
- **Klinické predmety**
- **Ošetrovateľský výskum**
- **Diplomová práca – štátna skúška Mgr.**

Ďalšie témy jadra znalostí študijného programu (2. stupeň)

- **Psychológia.**
- **Sociológia**
- **Pedagogika**
- **Manažment v ošetrovateľstve**
- **Informačné technológie.**

Štátna skúška (2. stupeň)

- **obhajoba diplomovej práce (abstrakt v jazyku anglickom)**
- **ústna a praktická skúška overujúca vedomosti, schopnosti a zručnosti riešiť problematiku ošetrovateľskej starostlivosti v rozsahu odborného profilu absolventa 2. stupňa štúdia.**

Obsah pre tretí stupeň

Nosné témy jadra znalostí 3. (PhD) stupňa vysokoškolského štúdia sú viazané na Ošetrovateľstvo ako vedu

Indikátory študijného programu

(1)Študijný program 1. stupňa vysokoškolského vzdelávania so štandardnou dĺžkou 3 roky obsahuje 180 ECTS kreditov. Pre akceptáciu

študijného programu v študijnom programe, študijný program musí obsahovať najmenej 108 ECTS kreditov z tém jadra študijného programu.

(2) Študijný program 2. stupňa vysokoškolského vzdelávania so štandardnou dĺžkou 2 roky obsahuje 120 ECTS kreditov. Pre akceptáciu študijného programu v študijnom programe, študijný program musí obsahovať najmenej 60 ECTS kreditov z tém jadra študijného programu.

(3) Študijný program 3. stupňa vysokoškolského vzdelávania obsahuje pomer študijnej a vedeckej časti študijného programu 1 : 2. O akceptácii študijného programu v študijnom programe rozhoduje Ministerstvo školstva SR (priznaním práva konať dizertačnú skúšku, záverečnú skúšku vo forme obhajoby dizertácie a priznaním práva Vedeckej rade fakulty udeľovať vedecko-akademický titul „philosophiae doctor – PhD.“)

V kontexte súčasných zmien v oblasti reformy zdravotníckej starostlivosti (úsilie znižovať náklady, zvyšovať efektívnosť a kvalitu zdravotníckych služieb, rozvoj primárnej sféry) sa zvyšujú nároky na úroveň ošetrovateľskej praxe a jej flexibilitu na trhu práce. Transformácia obsahu vzdelávania v programe ošetrovateľstvo a vymedzenie kompetencií sestry vychádza z Európskej stratégie Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) pre vzdelávanie tzv. regulovaných nelekárskych profesií (sestier a pôrodných asistentiek) z roku 1998, z relevantných direktív Európskej únie (77/452/EHS, 77/453/EHS) a z legislatívy platnej v SR (Zákon Národnej rady SR o povolani sestry a SKS č. 311/2002 Zb. zákonov, Nariadenie vlády SR o programnej spôsobilosti pracovníkov v zdravotníctve č. 156/2002 Zb. zákonov, Nariadenie vlády SR o ďalšom vzdelávaní pracovníkov v zdravotníctve č. 157/2002 Zb. zákonov). Študijný program ošetrovateľstvo sa štandardne vyučuje v krajinách Európskej únie a je vyžadovaný Európskou komisiou, ako aj našou legislatívou k získaniu programnej spôsobilosti v regulovanej nelekárskej profesii sestry.

Vymedzenie príbuzných študijných programov a rozdielov medzi nimi

Medzi príbuzné študijné programy patria regulované nelekárske profesie, ako napr.:

- **Pôrodná asistancia – na rozdiel od študijného programu ošetrovateľstvo sa študuje iba na 1. bakalárskom stupni vysokoškolského štúdia s možnosťou pokračovania na 2. magisterskom stupni programu ošetrovateľstvo.**

ŠTUDIJNÝ PROGRAM

7.4.3. Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve

Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve sú študijný program zo sústavy študijných programov, spravovaných Ministerstvom školstva SR, ako oblasť poznania (§ 50 ods. 1 Zákona č. 131/2002), v ktorej absolvent študijného programu (§ 51 ods. 1 Zákona č. 131/2002) nadobudne profesionálnu spôsobilosť/ kompetenciu vykonávať svoje pôvodné povolanie alebo pripraví sa pokračovať v nadväzujúcom vysokoškolskom štúdiu.

Identifikácia študijného programu v štruktúre podľa § 50 ods. 5

Názov študijného programu:

Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve

(anglický názov Laboratory Medicine)

Stupeň vysokoškolského štúdia, v ktorých sa program študuje a štandardná dĺžka študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

Študijný program Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve sa môže podľa Sústavy študijných programov vydanéj rozhodnutím Ministerstva školstva SR č. 2090 – sekr. zo dňa 16.12.2002 študovať v:

Ď prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou 3 roky v dennej forme a 4 roky v externej forme

Ď druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou v dennej a externej forme. Predpokladá sa, že absolvent ukončil prvostupňové štúdium v študijnom programe „Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve“.

Absolventi študijného programu Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve sú spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa profesiu:

Ď Medicínsko-technický laborant – 1. stupeň Bc.

Ď Medicínsko-technický laborant – 2. stupeň Mgr.

Obsah pre prvý stupeň

Nosné témy jadra znalostí študijného programu tvoria:

- **teoretické a predklinické biomedicínske jadro: anatómia, histológia, fyziológia, patologická anatómia, patologická fyziológia, biofyzika a nukleárna medicína, analytická chémia, biochémia, mikrobiológia, imunológia, genetika, hygiena a epidemiológia, farmakológia a toxikológia**
- **jadro laboratórných metód: základy laboratórnej techniky, laboratórne metódy - v klinickej biochémií, v mikrobiológii a biológii životného prostredia, v klinickej mikrobiológii, v histológii a cytológii, v hematológii a transfuziológii, v klinickej genetike, v imunológii, vo funkčnej diagnostike, v hygiene, v toxikológii**

Ďalšie témy jadra znalostí študijného programu:

- **Informačné systémy v zdravotníctve**
- **Organizácia zdravotníctva a poisťného systému**
- **Etika a filozofia**
- **Prvá pomoc**
- **Latinský jazyk a cudzí jazyk - anglický**

Štátna skúška (1. stupeň)

- **obhajoba záverečnej práce (abstrakt v anglickom jazyku)**
- **ústna a praktická skúška z programu Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve v rozsahu profilu absolventa 1. stupňa**

Indikátory študijného programu 1. stupňa

Študijný program 1. stupňa vysokoškolského vzdelávania so štandardnou dĺžkou 3 roky obsahuje 180 ECTS kreditov. **Pre akceptáciu študijného programu v študijnom programe, študijný program musí obsahovať najmenej 108 ECTS kreditov z tém jadra študijného programu.**

Obsah pre druhý stupeň

Nosné témy jadra znalostí študijného programu tvoria:

- **klinické jadro: vnútorné lekárstvo, chirurgia, gynekológia a pôrodnictvo, pediatria na úrovni základných znalostí**
- **jadro laboratórných metód na úrovni rozšírenia na diagnostické algoritmy klinicko-laboratórných programov (hematológia, lekárska**

imunológia, lekárska genetika, molekulárna biológia, pracovné lekárstvo a toxikológia, patologická anatómia a súdne lekárstvo) a obsahovo na ďalšie vysoko špecializované metódy - chromatografické metódy (GC, HPLC), hmotová spektrometria, roentgenová difrakcia, rozšírené indikácie a aplikácie prietokovej cytometrie, špecializované metódy v diagnostike porúch koagulácie a hemostázy.

Ďalšie témy jadra znalostí študijného programu:

- Manažmentské predmety
- Pedagogické predmety
- Základy vedeckej práce
- Informačné technológie

Štátna skúška (2. stupeň)

- obhajoba diplomovej práce (abstrakt v anglickom jazyku)
- ústna a praktická skúška z programu Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve v rozsahu profilu absolventa 2. stupňa

Indikátory študijného programu 1. stupňa

Študijný program 2. stupňa vysokoškolského vzdelávania so štandardnou dĺžkou 2 roky obsahuje 120 ECTS kreditov. **Pre akceptáciu študijného programu v študijnom programe, študijný program musí obsahovať najmenej 60 ECTS kreditov z tém jadra študijného programu.**

Laboratórna medicína predstavuje svojou náplňou veľmi heterogénnu oblasť v jednotlivých krajinách Európskej únie a Spojených štátov. V poslednej dobe procesy integrácie a konsolidácie vedú k tomu, že laboratórna medicína sa začína v niektorých krajinách chápať ako program pokrývajúci spoločnú vedomostnú podmnožinu doteraz samostatných programov, akými sú klinická biochémia, hematológia a transfuziológia, klinická mikrobiológia a virológia, parazitológia, klinická imunológia, klinická genetika, nukleárna medicína a v menšom rozsahu i histopatológia. Vzhľadom na tento stav, vývoj i štruktúru všetkých zainteresovaných programov, vzájomnú návaznosť, vývoj prístrojovej a diagnostickej techniky, medicínsku legislatívu v krajinách Európskej únie sa zaviedla výučba študijného programu LMVM na vysokoškolskom stupni a je zaradený do Sústavy študijných programov pod číslom 7.1.37. Študijný program Laboratórne vyšetrovacie metódy vo vysokoškolskom bakalárskom a magisterskom

štúdiu je navyše vyžadovaný Nariadením vlády SR č. 156/2002 k získaniu programnej spôsobilosti v zdravotníckej kategórii laborant.

Vymedzenie príbuzných študijných programov a rozdielov medzi nimi

Študijný program Laboratórne vyšetrovacie metódy patrí do sústavy zdravotníckych študijných programov, spolu s programom Verejné zdravotníctvo – ako príklady profesijnej prípravy pre neregulované zdravotnícke kategórie a Ošetrovatel'stvo – ako príklad prípravy pre regulovanú zdravotnícku kategóriu sestra. Ich realizácia si v europrostredí vyžaduje výučbu minimálne na jednom alebo dvoch stupňoch vysokoškolského štúdia, tieto programy sa líšia obsahovou náplňou potrebnou na prípravu konkrétnej profesie.

Študijný PROGRAM

7.4.8. ŠTUDIJNÝ PROGRAM Rádiologická technika Röntgenológia a Rádiológia - RÁDIOLOGICKÁ ASISTENCIA

Röntgenológia a rádiológia - rádiologická asistencia je študijný program sústavy študijných programov, spravovaných ministerstvom školstva SR, ako oblasť poznania (§ 50 ods. 1 Zákona č. 131/2002/), ktorej absolvent študijného programu (§ 51 ods. 1 Zákona č. 131/2002/) nadobudne profesionálnu spôsobilosť, (kompetenciu vykonávať zdravotnícke povolanie) alebo je pripravený pokračovať v nadväzujúcom vysokoškolskom štúdiu.

Identifikácia študijného programu v štruktúre podľa § 50 ods. 5

Názov študijného programu

RÖNTGENOLÓGIA A RÁDIOLÓGIA - RÁDIOLOGICKÁ ASISTENCIA (anglický názov RÖNTGENOLOGY AND RADIOLOGY - RADIOLOGY TECHNOLOGY - ASSISTANCE)

Študijný program Röntgenológia a rádiológia – RÁDIOLOGICKÁ ASISTENCIA (ďalej len rádiologická asistencia) sa môže podľa Sústavy študijných programov študovať v:

prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou 3 roky pre dennú a 4 roky pre externú formu

Študijný program **Rádiologická asistencia** pripravuje odborne kvalifikovaných, zdravotníckych pracovníkov pre rádiológiu (predtým rádiodiagnostika), rádioterapiu a nukleárnu medicínu. Absolventi študijného programu Rádiologická asistencia sú spôsobilí vykonávať profesiu - **rádiologický asistent-bakalár (Bc.)**.

Obsah pre prvý stupeň

Nosné témy jadra znalostí študijného programu (1.stupeň)

Jadro znalostí v 1. roku štúdia obsahuje:

➤ **všeobecné jadro (psychológia, latinský jazyk, anglický jazyk, zdravotnícky manažment, etika, zdravotnícka informatika)**

➤ **anatomické, fyzikálne, biofyzikálne a rádiobiologické jadro (anatomické základy zobrazovacích techník, rádiologická fyzika, molekulárna rádiobiológia, molekulárna biofyzika)**

➤ **rádiologicko-klinické jadro (prístrojová technika v rádiodiagnostike, rádiodiagnostika I)**

➤ **predklinické a klinické jadro (anatómia a fyziológia, prvá pomoc a ošetrovatel'stvo, interné programy, chirurgické programy, pediatria, hygiena a epidemiológia, klinická onkológia, rádiotoxikológia)**

Odporúča sa, aby poslucháč po absolvovaní uvedených predmetov získal aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu v 1.roku štúdia.

Jadro znalostí v 2. roku štúdia obsahuje:

➤ **fyzikálne, biofyzikálne a rádiobiologické jadro (klinická rádiobiológia, biofyzika tkanív a orgánov, ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením, rádioekológia)**

➤ **rádiologické a rádiologicko-klinické jadro (aplikovaná farmakológia, röntgenová anatómia, klinická onkológia, prístroje v rádiodiagnostike, rádioterapii a nukleárnej medicíne, rádiodiagnostika II, počítačová tomografia, angiografia, intervenčná rádiológia, rádioterapia I, nukleárna medicína)**

Odporúča sa, aby poslucháč po absolvovaní uvedených predmetov získal aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu v 2.roku štúdia.

Jadro znalostí v 3. roku štúdia obsahuje:

➤ **rádiologicko-klinické jadro (rádiodiagnostika III, rádioterapia II, klinická nukleárna medicína II, klinická prax, rádiologické zobrazovacie metódy, vrátane počítačovej tomografie, zobrazenia ultrazvukom, magnetickou rezonanciou príp. inými druhmi zobrazovacích metód (termografia, transcan), klinická nukleárna medicína, rádioterapia)**

➤ **diplomová práca – štátna skúška (Bc.)**

Odporúča sa, aby poslucháč po absolvovaní uvedených predmetov získal aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu v 3.roku štúdia s pridelením 20 ECTS kreditov za prijatie diplomovej práce k obhajobe.

Štátna skúška:

➤ **obhajoba bakalárskej diplomovej práce (abstrakt v anglickom jazyku)**

➤ ústna a praktická skúška z rádiologických zobrazovacích a rádioterapeutických metód (predmety rádiodiagnostika, rádioterapia, nukleárna medicína)

Odporúča sa, aby absolvent dennej formy trojročného Bc. štúdia vykázal povinne zisk minimálne 180 ECTS kreditov, vrátane kreditového ohodnotenia jeho diplomovej práce.

Koncepcia i obsah vzdelávania v doterajšej stredoškolskej forme trojročného odborného štúdia prípravy rádiologických asistentov zjavne nepostačuje pokryť stúpajúce nároky na teoretickú a praktickú prípravu týchto programníkov. Je to najmä z dôvodu prudkého technického pokroku a rýchleho praktického zavádzania sofistikovaných diagnostických zobrazovacích metód a rádioterapeutických postupov do medicínskej praxe. S ohľadom na odporúčania ISRRT, ale aj vzhľadom na jestvujúce štandardy vzdelávania rádiologických asistentov v Európe (i v Českej republike), je potrebné aj v SR urýchlene transformovať vzdelávanie rádiologických asistentov na formu vysokoškolskú. Ďalším dôvodom pre kreovanie programu rádiologická asistencia je veľmi nízky počet rádiologických asistentov pôsobiacich t. č. v zdravotníckych zariadeniach na Slovensku. Navyše, prirodzená potreba a obmena pracovníkov si v rámci dlhodobého plánovania vyžaduje nárast počtu nových programníkov, keďže napr. posledné demografické štúdie ukazujú, že približne polovica týchto pracovníkov je už teraz vo veku nad 45 rokov a perspektívne hrozí ich akútny nedostatok.

Vymedzenie príbuzných študijných programov

Medzi príbuzné študijné programy môžeme zaradiť študijný program č.7.1.27 Ošetrovatel'stvo, príp. aj študijný program č. 7.1.28 Verejné zdravotníctvo.

Kritériá používané pri návrhu na začlenenie vysokej školy (§ 82 ods. 8 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách...)

t.j. pri vyjadrení o začlenení vysokej školy podľa § 2 ods. 13¹ a 16² zákona.

Univerzitná vysoká škola poskytuje vzdelávanie v študijných programoch všetkých troch stupňov s významným podielom študijných programov druhého stupňa a študijných programov tretieho stupňa. Vysoká škola študijné programy uskutočňuje v nadväznosti na svoje činnosti v oblasti vedy, techniky alebo umenia a v súlade s aktuálnym stavom a rozvojom týchto oblastí, pričom sa posudzujú:

- postavenie vysokej školy medzi vysokými školami v národnom aj medzinárodnom prostredí,
- vedecké alebo umelecké výsledky a dlhodobý medzinárodný a domáci ohlas na ne,
- kvalita študentov a absolventov študijných programov vo všetkých troch stupňoch v rozhodujúcej časti uskutočňovaných študijných programov
- vedecké alebo umelecké výsledky študentov a absolventov študijných programov najmä druhého a tretieho stupňa.

Pri návrhu na začlenenie univerzitnej vysokej školy medzi výskumné univerzity sa komplexne posudzujú:

- výsledky v oblasti vedy a techniky, ako aj pri uskutočňovaní študijných programov tretieho stupňa,
- medzinárodné uznanie a dlhodobo získaný ohlas na dosahované vedecké alebo technické výsledky, ktoré ju radia medzi najlepšie aspoň na národnej úrovni,
- vedecké a technické výsledky študentov a absolventov študijných programov tretieho stupňa s významnou mierou medzinárodného uznania,

---

(13) ¹ Vysoké školy sa podľa charakteru a rozsahu svojej činnosti členia na

- a) univerzitné vysoké školy,
- b) neuniverzitné vysoké školy.

(14) Univerzitné vysoké školy poskytujú vzdelávanie v študijných programoch všetkých troch stupňov s významným podielom študijných programov druhého stupňa a študijných programov tretieho stupňa. Študijné programy uskutočňujú v nadväznosti na svoje činnosti v oblasti vedy, techniky alebo umenia a v súlade s aktuálnym stavom a rozvojom týchto oblastí. Slovo „univerzita“ prípadne z neho odvodené tvary slov môžu mať vo svojom názve len univerzitné vysoké školy.

(15) Neuniverzitné vysoké školy (§ 52 ods. 2, § 75 ods. 2) sa označujú ako odborné vysoké školy; poskytujú vysokoškolské vzdelávanie prevažne v študijných programoch prvého stupňa.

(16) ² Univerzitná vysoká škola, ktoré dosahuje vynikajúce výsledky v oblasti vedy a techniky, ako aj pri uskutočňovaní študijných programov tretieho stupňa, je výskumná univerzita.

- magisterské, inžinierske a doktorandské štúdiá sa garantujú inaugurovanými profesormi, ktorí vedú kolektívy s významnou vedeckou produktivitou a medzinárodným ohlasom.

AK bude prihliadať pri začleňovaní univerzít medzi výskumné univerzity aj na výročné správy všetkých vysokých škôl za posledné 2 roky.